

Arkusz recenzji rozprawy doktorskiej

Treść

Recenzja rozprawy doktorskiej: bryg. mgr. inż. poż. Piotra Michałka, napisanej pod kierownictwem naukowym st. bryg. dr. hab. inż. Marcina Anszczaka, promotorstwem pomocniczym dr Zofii Marciniak, **zatytułowanej:** Usprawnienie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa na przykładzie województwa lubelskiego, Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Rada Naukowa Dyscypliny Nauk o Bezpieczeństwie, Kalisz 2025, ss. 388.

W postępowaniu o nadanie stopnia doktora w dziedzinie: nauki społeczne.

w dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie.

Forma rozprawy:

praca pisemna - monografia naukowa.

Ocena charakteru rozprawy:

Recenzowana, obszerna, monumentalna, 388 stronicowa rozprawa, dysertacja doktorska, to monografia naukowa, która przed wstępem posiada **streszczenie**, w którym autor stwierdził, że przełom drugiego i trzeciego tysiąclecia przyniósł ludzkości wielkie osiągnięcia technologiczne i urbanistyczne, a postępujący rozwój cywilizacji, najnowsze zdobycze techniki i nauki warunkują i stymulują nieustanny wzrost poziomu życia społeczeństw. Ten niepodważalny sukces ludzkości w stopniowym podnoszeniu dobrobytu na świecie, niesie ze sobą liczne zagrożenia, tak dla ludzi jak i dla środowiska przyrodniczego. **Determinuje to konieczność ciągłej analizy systemu bezpieczeństwa w odniesieniu do istniejących, a także prognozowanych zagrożeń.**

Stąd recenzowana dysertacja doktorska o tytule **Usprawnienie funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa na przykładzie województwa lubelskiego** zdaniem autora jest **próbą nakreślenia nowej architektury bezpieczeństwa państwa na szczeblu regionalnym.**

Głównym celem rozprawy było zaproponowanie nowych rozwiązań formalnoprawnych i organizacyjnych, nowych aktywności i inicjatyw będących filarami funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej. W pracy podjęto próbę zdefiniowania roli tej służby, działającej przy wsparciu społeczeństwa, oraz różnych szczebli władz, w kształtowaniu nowego ładu bezpieczeństwa w zmieniającym się środowisku

bezpieczeństwa państwa. Ponadto używając argumentacji zarówno wynikającej z obserwacji jak i racjonalnej interpretacji, jak również wynikającej z zastosowanych narzędzi naukowych autor zaproponował metody, kierunki oraz formy doskonalenia działań formacji. Poza analizą dostępnej literatury i dokumentacji, autor zastosował także metody badawcze takie jak badanie ankietowe grupy respondentów oraz wywiady eksperckie. W celu badań autor umieścił także prezentację miejsca, roli i zadań Państwowej Straży Pożarnej w kształtowaniu środowiska bezpieczeństwa wraz ze wskazaniem racjonalnych i naukowo uzasadnionych obszarów, kierunków oraz form i metod doskonalenia jej działań.

Zdaniem autora dysertacja jest **całościową kompozycją propozycji, które w synergicznym zastosowaniu z powodzeniem mogą kreować nowy ustrój bezpieczeństwa powszechnego**. Zaprezentowane w pracy wielopłaszczyznowe podejście do tematyki bezpieczeństwa stanowi pewien etap dociekań naukowych, który może stanowić podstawę do próby ich funkcjonalnego wdrażania. Jednocześnie nie posiada charakteru jedyne, możliwego do zastosowania i nie wyklucza powstania innych koncepcji i propozycji tworzenia architektury szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

Struktura rozprawy doktorskiej została podporządkowana stopniowemu osiągnięciu celów pracy, rozwiązania problemów badawczych oraz sprawdzeniu przyjętych hipotez badawczych, co nadało jej teoretyczno – empiryczny charakter.

Praca badawcza składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, literatury, wykazu rysunków i tabel, fotografii i ilustracji oraz załączników.

Mając już tylko powyższe na uwadze wielce pozytywnie oceniam podjęcie wysiłku przeprowadzenia badań naukowych zmierzających do usprawnienia funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa na przykładzie województwa lubelskiego. Przeprowadzone badania są też inspirujące i winne być przekute na praktykę.

1. Na ile przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego?

Założenie metodologiczne przeprowadzonych badań zostały napomknięte w streszczeniu i we wstępie, a opisane z pełną starannością, jasno, z wyznaczoną kolejnością i zupełnie przekonująco w rozdziale 1 o nazwie **Podstawy metodologiczne pracy**.

Po stosownym **uzasadnieniu wyboru tematu pracy** w podrozdziale 1.1 autor recenzowanej rozprawy doktorskiej w podrozdziale 1.2 uznaje, że **przedmiotem badań** jest skuteczność podejmowanych działań na rzecz kształtowania bezpieczeństwa powszechnego przez Państwową Straż Pożarną. W podrozdziale tym autor zapisał, że **głównym celem badań** jest poprawa jakości ochrony mieszkańców województwa lubelskiego i zwiększenie skuteczności działań Państwowej Straży Pożarnej poprzez stosowne wdrożenie.

W rozdziale 1.3 autor zapisał, że prawidłowo przeprowadzone badanie naukowe winno rozpoczynać się od sformułowania problemu badawczego, który stanowi punkt wyjścia dla całego procesu poznawczego. Postawiony problem badawczy określa cel, kierunek, zakres badań oraz warunkuje dobór odpowiednich metod, technik i narzędzi badawczych. Na tej podstawie autor uznał, że **główny problem badawczy** to pytanie: Jakie zmiany w zakresie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej pomogą wzmocnić rolę formacji jako silnego komponentu w strukturze bezpieczeństwa powszechnego w jego regionalnym ujęciu?

Stwierdził też, że rozwiązanie powyższego głównego problemu badawczego wymaga uzyskania odpowiedzi na **szczegółowe problemy badawcze**, wyrażone w postaci następujących pytań badawczych:

1. Jaka jest rola Państwowej Straży Pożarnej w systemie bezpieczeństwa?
2. Jak funkcjonuje Państwowa Straż Pożarna wraz z innymi instytucjami, służbami, władzami cywilnymi i społeczeństwem na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa powszechnego?
3. W jakich obszarach i kierunkach można doskonalić działania Państwowej Straży Pożarnej, aby poprawić ich skuteczność w podnoszeniu poziomu bezpieczeństwa powszechnego?

W rozdziale 1.4 do przyjętego głównego celu badań i głównego problemu badawczego, na podstawie obecnego stanu wiedzy oraz prognozowanych zmian, autor ustalił następującą, długą, **główną hipotezę roboczą**: w strukturze bezpieczeństwa Państwowa Straż Pożarna odgrywa szczególne znaczenie na poziomie regionalnym, gdzie współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, innymi służbami ratowniczymi, organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną. Działania podejmowane przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa lubelskiego mają bezpośredni wpływ na życie mieszkańców, ochronę środowiska oraz ogólną sprawność systemu bezpieczeństwa. Wymaga to nie tylko wysokiego poziomu gotowości operacyjnej i wyszkolenia, lecz także odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, kadrowych, logistycznych i technologicznych. W rozprawie zostanie podjęta próba wskazania najważniejszych rozwiązań i kierunków usprawnień w zakresie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej. Wdrożenie przedstawionych propozycji ze względu na ich komplementarny charakter obejmujący zarówno aspekt organizacyjno – prawny, technologiczny, jak i strategiczny, przyczyniłoby się do wzmocnienia roli formacji jako silnego komponentu w strukturze bezpieczeństwa powszechnego w jego regionalnym ujęciu.

By rozstrzygnąć główną hipotezę roboczą oraz by uzyskać odpowiedzi na szczegółowe problemy badawcze autor opracował następujące długie **hipotezy szczegółowe**:

1. Autor dysertacji zakłada, że rola Państwowej Straży Pożarnej jako służby w systemie bezpieczeństwa powszechnego jest kluczowa, gdyż zadaniem formacji jest niesienie pomocy w najszerszym spektrum zagrożeń. Autor przypuszcza ponadto, że w sytuacji wzrostu poczucia niepewności lub niebezpieczeństwa w społeczeństwie, to właśnie Państwowa Straż Pożarna jawi się jako formacja o największej zdolności operacyjnej i organizacyjnej do zapewnienia ochrony ludności. Jej działalność cechuje się wysokim poziomem zaufania społecznego, co dodatkowo wzmacnia poczucie bezpieczeństwa obywateli. Całokształt działań Państwowej Straży Pożarnej skupia się w ramach krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego. Jest to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmująca, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych. Oprócz interwencji ratowniczych, Państwowa Straż Pożarna prowadzi działania prewencyjne, edukacyjne i kontrolne, mające na celu minimalizację ryzyka wystąpienia zagrożeń. Poprzez szkolenia, kampanie informacyjne i współpracę z innymi służbami oraz społecznościami lokalnymi, Państwowa Straż Pożarna buduje świadomość bezpieczeństwa w społeczeństwie.

2. Autor antycypuje założenie, że Państwowa Straż Pożarna współdziałając z innymi służbami, instytucjami, władzami cywilnymi oraz społeczeństwem, podejmuje szereg działań, które obejmują nie tylko reakcję na zagrożenia, ale również szeroko rozumianą edukację. Efektywne bezpieczeństwo nie polega wyłącznie na reagowaniu, ale przede wszystkim na zapobieganiu. Dlatego Państwowa Straż Pożarna stale rozszerza swój wachlarz aktywności o działania edukacyjne i prewencyjne.

Współdziałanie Państwowej Straży Pożarnej z innymi służbami ratowniczymi, instytucjami administracji publicznej, władzami samorządowymi oraz organizacjami społecznymi stanowi fundament skutecznego funkcjonowania całego systemu ochrony ludności. Takie współdziałanie pozwala na tworzenie spójnych procedur reagowania, wymianę informacji, a także planowanie wspólnych działań prewencyjnych i edukacyjnych.

W tym kontekście autor zakłada, że działalność Państwowej Straży Pożarnej wykracza poza tradycyjnie pojmowaną funkcję ratowniczą. Formacja ta aktywnie uczestniczy w procesie kształtowania kultury bezpieczeństwa poprzez prowadzenie licznych kampanii informacyjnych, szkoleń, pokazów oraz warsztatów skierowanych do różnych grup społecznych – od dzieci i młodzieży, przez pracowników instytucji, aż po osoby starsze. Celem tych działań jest zwiększenie świadomości zagrożeń oraz rozwijanie umiejętności właściwego reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Państwowa Straż Pożarna współpracuje z placówkami oświatowymi, mediami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi władzami realizując zadania o charakterze prewencyjno – edukacyjnym. Działania te obejmują między innymi organizowanie dni otwartych w jednostkach ratowniczo – gaśniczych, prowadzenie zajęć w ramach rozmaitych kampanii społecznych. W ten sposób Państwowa Straż Pożarna nie tylko reaguje na już zaistniałe zdarzenia, ale przede wszystkim dąży do minimalizowania ich liczby i skutków poprzez wzmacnianie odporności społecznej oraz kształtowanie świadomej postawy wobec zagrożeń.

3. Zdaniem autora rola Państwowej Straży Pożarnej jako instytucji zapewniającej bezpieczeństwo powszechne staje się coraz bardziej wieloaspektowa i perspektywiczna. W tej hipotezie szczegółowej przedstawiono główne kierunki doskonalenia działań Państwowej Straży Pożarnej, których wdrożenie może znacząco podnieść skuteczność funkcjonowania służby oraz jakość ochrony przeciwpożarowej.

Ponadto w jej ramach rozprawy autor zakłada także, że ustawowe zadania realizowane obecnie przez Państwową Straż Pożarną wymagają usprawnienia i modyfikacji także w obszarze organizacyjno–prawnym. Obowiązujące przepisy często nie nadążają za zmieniającym się charakterem zagrożeń.

Ponadto autor przypuszcza, że pomimo szerokiego spektrum działania, Państwowa Straż Pożarna, wraz z innymi instytucjami, służbami, inspekcjami i strażami, władzami cywilnymi i społeczeństwem powinna w sposób aktywny włączyć się w budowanie świadomości społecznej. Zasadnym wydaje się wprowadzenie takich rozwiązań legislacyjnych, które umożliwiłyby szersze zaangażowanie formacji w edukację dzieci i młodzieży zwłaszcza na polu działań profilaktycznych. Działalność prewencyjna Państwowej Straży Pożarnej nie może posiadać charakteru tylko fakultatywnego i incydentalnego. Powinna opierać się na założeniach wprost wynikających z przepisów prawa i posiadać wsparcie instytucjonalne nie tylko własnych ośrodków szkolnictwa resortowego, ale całego systemu oświaty.

Autor zakłada, że nowym polem i kierunkiem doskonalenia działań Państwowej Straży Pożarnej, w celu poprawy ich skuteczności jest wykorzystanie nowych technologii. W dzisiejszym świecie, w którym postęp cywilizacyjny osiągnął niespotykane dotąd poziom i dynamikę, nieodzowną staje się konieczność

minimalizowania zagrożeń z nich płynących, ale także stwarza nowe szanse i możliwości. Współczesne zagrożenia wymagają nowoczesnych narzędzi analitycznych i operacyjnych. Państwowa Straż Pożarna powinna inwestować w rozwój systemów predykcyjnych, które na podstawie danych historycznych, meteorologicznych, demograficznych i topograficznych prognozują prawdopodobieństwo wystąpienia określonych zagrożeń. Autor zakłada, że niezbędne jest również rozwijanie systemów ostrzegania ludności w czasie rzeczywistym – za pośrednictwem SMS, aplikacji mobilnych, mediów społecznościowych i komunikatorów tradycyjnych (radio, telewizja, prasa) oraz tworzonego systemu ostrzegania i alarmowania.

Współczesne technologie pozwalają na znacznie dokładniejsze i szybsze wykrywanie zagrożeń. Jednym z postulowanych rozwiązań jest stworzenie na poziomie województw i powiatów lokalnych centrów analitycznych, których zadaniem byłoby przetwarzanie danych z czujników środowiskowych, zdjęć satelitarnych, bezzałogowych statków powietrznych i systemów pogodowych. Takie ośrodki będące częścią struktur komend powiatowych i wojewódzkich mogłyby na bieżąco przekazywać informacje o potencjalnych zagrożeniach (np. powodziach, gwałtownych zjawiskach meteorologicznych, pożarach lasów), umożliwiając wcześniejsze przygotowanie i szybszą reakcję.

Nowatorskim rozwiązaniem bezpośrednio mogącym wpływać na zachowania ludzi w obliczu zagrożenia mogą być ciągle rozwijane systemy ostrzegania ludności, oparte na nowoczesnych kanałach komunikacji – takich jak aplikacje mobilne. Nie sposób w tym miejscu nie wspomnieć o nowych technologiach wykorzystujących sztuczną inteligencję i zaawansowane oprogramowanie wykorzystywane choćby przez takie nowoczesne urządzenia jak bezzałogowe statki powietrzne (drony).

W podrozdziale 1.5 autor dysertacji stwierdził, że **przedmiotem badań** w rozprawie były fakty, procesy oraz zjawiska dotyczące organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej. A zgodnie z przyjętym przedmiotem badań, **obszar badań** objął działalność Państwowej Straży Pożarnej i jej wpływ na kształtowanie poziomu bezpieczeństwa powszechnego. **Terenem badań** były zaś jednostki ochrony przeciwpożarowej województwa lubelskiego, jak i pozostałe podmioty uczestniczące w zarządzaniu kryzysowym i inne instytucje.

Do pracy nad dysertacją wykorzystywano książki, opracowania zwarte, artykuły i czasopisma. Strony internetowe umożliwiły uzyskanie dostępu do polskich i zagranicznych aktów prawnych, a także różnorodnych tekstów, materiałów i opracowań. Autor w pracy korzystał również z własnych obserwacji i doświadczeń zgromadzonych w toku ponad dwudziestopięcioletniej służby w Państwowej Straży Pożarnej.

W podrozdziale 1.6 autor ukazał **procedurę badawczą, metody, techniki i narzędzia badawcze**. Stąd ze względu na interdyscyplinarną specyfikę podejmowanych zagadnień, **procedurę badawczą** lokuje się na styku nauk społecznych ale również technicznych i empirycznych. Autor zauważa przy tym, że współczesne badania naukowe, zwłaszcza dotyczące dyscypliny nauk o bezpieczeństwie często korzystają z mieszanych metod badawczych. Takie podejście umożliwia pełniejsze zrozumienie badanych obszarów rzeczywistości, czy też zjawisk.

Następnie autor wymienia użyte w pracy **teoretyczne metody badawcze** tj.: analizę dokumentów, aktów prawnych; syntezę; abstrahowanie; porównanie; wnioskowanie; indukcję; dedukcję; redukcję; analogię; uogólnienie.

W pracy zastosowano także **metody empiryczne**, charakterystyczne dla badań naukowych prowadzonych w naukach społecznych. Stąd jest tu **metoda sondażu diagnostycznego** - badania opinii z **użyciem techniki ankietowania**, do której wykorzystano **kwestionariusz ankiety**, oraz z **użyciem techniki wywiadów eksperckich**, do których zastosowano **kwestionariusz wywiadu eksperckiego**.

W dotkniętym podrozdziale autor wykazuje także procedurę korelacji pomiędzy zmiennymi tkwiącymi w pytaniach kwestionariusza ankiety. Tu też wskazuje, że **badania empiryczne zostały przeprowadzone w celu zbadania opinii dwóch grup mieszkańców województwa lubelskiego**. Pierwszą grupę badanych stanowiły osoby wykonujące tzw. zawody cywilne, natomiast druga grupa badanych to przedstawiciele wybranych służb: Państwowej Straży Pożarnej, Policji i Wojska jako podmiotów współpracujących. W celu wyeliminowania błędów liczenia, do analizy wykorzystano program statystyczny IBM SPSS Statistics 29 oraz program Microsoft Excel.

W podrozdziale 1.7. autor wspominał o **procesie badań własnych**, podzielonym na trzy zasadnicze etapy:

1. etap pierwszy, wstępny, polegający na czynnościach zmierzających do przygotowania koncepcji pracy badawczej,

2. etap wykonawczy, gdzie przeprowadzono analizę i syntezę dokumentów, aktów prawnych, artykułów, czasopism, monografii dotyczących Państwowej Straży Pożarnej oraz jej osadzenia w systemie bezpieczeństwa. Zdaniem autora tu został przygotowany kwestionariusz ankiety, a następnie przeprowadzono badania oraz wywiad ekspercki, którego wyniki i wnioski zostały umieszczone w treści dysertacji. Szeroki wachlarz metod, technik i narzędzi badawczych pozwolił na dotarcie do sedna badanego problemu i właściwe jego zdefiniowanie, co umożliwiło zdobywanie nowej wiedzy,

3. etap ostatni, twórczy polegał na poddaniu otrzymanych wyników badań analizie, która to w dalszej kolejności umożliwiła przetworzenie i interpretację, a to z kolei umożliwiło formułowanie wniosków. Końcowymi czynnościami tego etapu były: zestawienie wyników prowadzonych badań oraz przedstawienie ich w postaci rozprawy.

W podrozdziale 1.8. **uzasadnił dobór próby badawczej i przedstawił jej charakterystykę**.

Zapisało tu m.in. że **dokonano losowego, prostego i zależnego doboru próby badawczej** i że na tej próbie badania zostały ukończone w czerwcu 2025 roku. W wyniku przeprowadzonych badań uzyskano łącznie 553 poprawnie uzupełnionych kwestionariuszy ankietowych, które poddano dalszej interpretacji. Autor twierdzi, że dobranie maksymalnie szerokiej próby badawczej - pełnoletnich obywateli zamieszkujących Polskę pozwoliło na rozpatrzenie problemu dysertacji z bardzo szerokiej perspektywy. Wszyscy ankietowani zostali scharakteryzowani na podstawie czterech kryteriów: wykonywany zawód, wiek, wykształcenie, staż zawodowy. Zaś wyszczególnienie przez autora pracy profesji, a więc strażak, policjant, żołnierz, nauczyciel, administracja publiczna i inny wynika z dokonanej analizy wynikającej z doświadczenia zawodowego i obserwacji własnych.

Przedstawione w dysertacji założenia metodologiczne badań oceniam pozytywnie, czym uznaję, że Autor rozprawy doktorskiej potrafił prawidłowo dostrzec naukową sytuację problemową i uzasadnić jej istnienie; potrafił prawidłowo sformułować elementy koncepcji badań prowadzących do rozwiązania zidentyfikowanych problemów naukowych; wykazał się znajomością metod badawczych, prawidłowo je dobrać i zastosować.

2. Jaka jest wartość naukowa i praktyczna uzyskanych wyników?

Układ rozprawy stanowi logiczną całość. Poziom pisarskiego ujęcia wyników badań jest poprawny i zrozumiały. Jak już zapisałem rozprawa liczy 388 stron, a na jej kształt składają się: wykaz skrótów, streszczenie w języku polskim, streszczenie w języku angielskim, wstęp, rozdział metodologiczny, trzy rozdziały merytoryczne, zakończenie, bibliografia, wykaz rysunków, wykaz tabel, wykaz fotografii i ilustracji, pięć załączników, z których dwa początkowe to narzędzia badawcze.

Rozdział pierwszy metodologiczny został przybliżony uprzednio. Stąd przechodząc do **rozdziału drugiego** o tytule **Państwowa Straż Pożarna w systemie bezpieczeństwa** trzeba wskazać, że autor wspominając o zastosowanych teoretycznych metodach badawczych rozwiązuje tu pierwszy szczegółowy problem badawczy oraz rozstrzyga pierwszą hipotezę szczegółową. Rozdział ten zawiera szeroki opis odmian bezpieczeństwa zarówno w sensie merytorycznym jak i semantycznym. Przedstawiono tu genezę i rozwój pojęć związanych z bezpieczeństwem. Ponadto przedstawiono istotę bezpieczeństwa i jego typologię. Rozdział ten zawiera też charakterystykę polityki bezpieczeństwa na poziomie regionalnym na przykładzie województwa lubelskiego. Szczególny nacisk położono na pojęcie bezpieczeństwa jako nierozzerwalnego segmentu funkcjonowania społeczności lokalnych, przejawiającego się w zaspokojeniu potrzeb podstawowych. W rozdziale zaprezentowano też charakterystykę województwa lubelskiego, jego położenie, podział administracyjny, demografię, gospodarkę. Dokonano również przeglądu zagrożeń, które mogą wystąpić na omawianym terenie i dokonano ich rozważań, w celu lepszej identyfikacji lokalnych wyzwań i ryzyk związanych z bezpieczeństwem. Wspomniany przegląd i rozważanie umożliwiły określenie priorytetów w zakresie działań prewencyjnych, operacyjnych oraz interwencyjnych.

W rozdziale trzecim o tytule **Analiza wpływu operacyjnego zabezpieczenia terenu w ramach KSRG na bezpieczeństwo województwa**, autor wspominając o zastosowanych teoretycznych metodach badawczych rozwiązuje tu drugi szczegółowy problem badawczy oraz rozstrzyga drugą hipotezę szczegółową. Stąd przedstawiono dane dotyczące podmiotów odpowiadających za operacyjne zabezpieczenie województwa lubelskiego. Największą część rozdziału poświęcono jednostkom włączonym do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, a w szczególności Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie. Przedstawiono też rozmieszczenie specjalistycznych grup ratowniczych oraz wyposażenie ich w sprzęt ratowniczo – gaśniczy. W tym rozdziale podjęto próbę analizy działań ratowniczych jednostek funkcjonujących we wspomnianym systemie. Podstawę do opracowania tej części pracy stanowiły dane statystyczne z lat 2021 – 2024. Ponadto zawarto tu charakterystykę działalności innych podmiotów ratowniczych.

W rozdziale czwartym, zatytułowanym **Usprawnienie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa**, autor także wspominając o całej palecie zastosowanych metod i technik i narzędzi badawczych rozwiązuje trzeci szczegółowy problem badawczy oraz rozstrzyga trzecią hipotezę szczegółową. Rozdział ten to próba zaproponowania nowego ustroju bezpieczeństwa powszechnego szczebla regionalnego na przykładzie województwa lubelskiego. Uczyniono to na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych badań ankietowych oraz wywiadu eksperckiego. W tym rozdziale przybliżono również wpływ działalności profilaktycznej i prewencyjnej na stan ochrony przed zagrożeniami występującymi na rozpatrywanym terenie. Szczególną uwagę

poświęcono realizowanym kampaniom społecznym, takim jak „Czujka na straży twojego bezpieczeństwa” i ich oddziaływaniu na kształtowanie świadomości społecznej. Wiele uwagi w tej części pracy poświęcono zaproponowanym przez autora nowatorskim koncepcjom usprawniającym przekaz edukacyjny, w tym wykorzystanie nowych technologii informatycznych i teletechnicznych w edukowaniu i instruowaniu wobec zagrożeń. Ponadto w tej części pracy zostały zaprezentowane, zobrazowane i zinterpretowane wyniki przeprowadzonych badań empirycznych, uzyskane za pomocą metody sondażu diagnostycznego, realizowanego techniką ankietowania i wywiadu eksperckiego.

To tutaj autor konstatuje, że zaproponowane zmiany formalno-prawne, systemowe i technologiczne w sferze organizacji funkcjonowania formacji jaką jest Państwowa Straż Pożarna mogą mieć niebagatelne znaczenie w procesie kreowania nowego ustroju bezpieczeństwa powszechnego na poziomie lokalnym i regionalnym.

W **zakończeniu** dysertacji autor dokonał jej stosownego podsumowania treści i stwierdził że rozwiązał szczegółowe problemy badawcze, dokonał weryfikacji hipotez szczegółowych, a to umożliwiło rozwiązanie głównego problemu badawczego i dało podstawę do potwierdzenia hipotezy głównej. Tym samym cel pracy został osiągnięty.

Z uprzednich treści wnoszę, że:

- przedłożona do recenzji rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną jej Autora w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie;
- Autor wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej;
- Autor potrafił dokonać krytycznej oceny uzyskanych wyników badań;
- Autor potrafił poprawnie sformułować sprawozdanie z tych wyników w sferze formy i treści;
- zawarte w rozprawie doktorskiej wyniki badań są oryginalne;
- przedmiotem rozprawy doktorskiej jest rozwiązanie w zakresie usprawnienia organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa.

3. Jakie wątpliwości w zakresie tej wiedzy należy rozstrzygnąć w czasie obrony pracy?

- a) Dlaczego autor nie wyłonił szczegółowych celów badawczych? Jak mogłyby one brzmieć?
- b) Podrozdział 1.6 ma tytuł Procedura badawcza, metody i narzędzia badawcze. Twierdzą, że w tym tytule brakuje pewnego pojęcia (pomiędzy metodami a narzędziami badawczymi). Jest zaś ono poprawnie wymienione w treści podrozdziału. Proszę je odszukać, zdefiniować i wskazać relacje tego pojęcia między metodami i narzędziami.
- c) Proszę omówić proces tworzenia pytań do kwestionariusza ankiety i kwestionariusza wywiadu. Twierdzą, że te pytania to są wskaźniki do zmiennych. Proszę o ustosunkowanie się do tego twierdzenia – potwierdzenie lub zaprzeczenie. Jeżeli będzie to potwierdzenie, to proszę o przypomnienie

zmiennych zależnych i wskaźników do nich (twierdzą że nie są to wymienione w pracy miary statystyczne) oraz przypomnienie zmiennych niezależnych i wskaźników do nich. Jeśli będzie to zaprzeczenie to proszę o stosowne uzasadnienie.

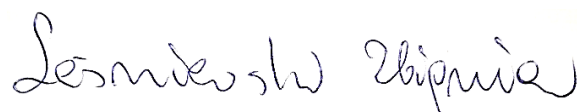
- d) Zauważam pominięcie lub unikanie w pracy kwestii wojny napastniczej Rosji na Ukrainę. Mimo to zapytam o wnioski płynące z tej wojny, a mające wpływ na organizację i funkcjonowanie Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa.

Niniejsze kwestie są pewnymi niedopowiedzeniami. Dobre odpowiedzi mogą stanowić poprawki do wydawnictwa, które po skutecznej obronie winno powstać i dotrzeć do stosownego grona odbiorców.

4. Końcowa konkluzja i ocena

Przeprowadzona recenzja rozprawy pozwala mi na sformułowanie wniosku końcowego: dysertacja spełnia warunki ustawowe, w związku z czym wnoszę o dopuszczenie Pana bryg. mgr. inż. poż. Piotra Michałka do jej publicznej obrony.

Ponadto, ze **względu na monumentalność dzieła, bogactwo wnioskowania statystycznego oraz wymiar praktyczny wnoszę o wyróżnienie pracy.**



Podpis